

Міністерство освіти і науки України
Міністерство культури України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Студентська наукова лабораторія
«Екологічна освіта для сталого розвитку»
Мелітопольське училище культури
Мелітопольська дитяча художня школа
Мелітопольський краєзнавчий музей

ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Матеріали
Всеукраїнського науково-практичного семінару
м. Мелітополь, 30 – 31 жовтня 2014 року

Міністерство освіти і науки України
Міністерство культури України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Студентська наукова лабораторія «Екологічна освіта для сталого розвитку»
Мелітопольське училище культури
Мелітопольська дитяча художня школа
Мелітопольський краєзнавчий музей

**Проблеми, тенденції, перспективи
екологізації культурно-освітнього простору**

Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару
(30 - 31 жовтня 2014 р., м. Мелітополь, Україна)

Мелітополь
2014

УДК 37.013.43:165.742
ББК 74.00
П 78

Рекомендовано до друку Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
Протокол № 2 від 29.09.2014

П 78 Проблеми, тенденції, перспективи екологізації культурно-освітнього простору: Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару (30-31 жовтня 2014 р., м. Мелітополь, Україна) – Мелітополь : Видавництво МДПУ ім. Б.Хмельницького, 2014. – 88 с.

ISBN 978-617-7055-67-8

У матеріалах семінару висвітлюються актуальні питання культурно-освітнього простору: психолого-педагогічні проблеми, перспективи розвитку та формування естетичного світогляду в навчально-виховному процесі, у становленні духовності підростаючого покоління

Просвітництво екологічного виховання є важливим фактором розвитку гармонійної сучасної учнівської та студентської молоді, адже екологічне виховання сприяє формуванню природного ставлення до себе, своїх думок, своїх дій та вчинків, залучає до естетичного сприйняття навколишнього середовища та активізує нас на більш свідоме ставлення до життя.

За зміст, достовірність наведених фактологічних та статистичних матеріалів відповідальність несуть автори

ISBN 978-617-7055-67-8

УДК 37.013.43:165.742
ББК 74.00
© Авторі статей, 2014

ЗМІСТ

Психолого-педагогічні проблеми екологізації культурно-освітнього простору

Абдураїмова А.Р. Вплив соціально-психологічного клімату в студентському колективі на екологізацію культурно-освітнього простору в університеті.....	5
Косьяненко О.А., Чеберяк А.О. Психологічні особливості процесу самоактуалізації майбутніх педагогів.....	7
Кошелева М.С. Екологічна компетентність як показник якості екологічної освіти.....	10
Малиніна Р.П. Экопедагогика как система образования.....	12
Нікітін О.Є. Психологічні компоненти в навчанні іноземної мови студентів не мовних спеціальностей.....	16
Таран Ю.І. Краєзнавчий матеріал як засіб успішного засвоєння учнями курсу екології.....	19
Третякова І.С. Шляхи розвитку та формування відповідальності майбутніх педагогів в умовах навчально-виховного процесу.....	21

Перспективи розвитку та формування естетичного світогляду в навчально-виховному процесі

Герасимова К.В. Перспективи розвитку і формування естетичного мировоззрення в учебно-воспитательном процесі.....	24
Житнік Т.С. Художня творчість як багаторівневий фактор естетичного виховання дитини старшого дошкільного віку.....	26
Ісмаїлова Л.С. Формування естетичних почуттів молодших школярів засобами музичного мистецтва.....	28
Коваль В.Р., Татарінова С.О. Формування естетичних почуттів у старших дошкільників засобами музично-дидактичної гри.....	31
Корчак Н.І. Перспективи розвитку та формування естетичного світогляду в процесі вивчення наук природничого циклу.....	34
Кочкурова О.В. Естетизація навчально-виховного процесу вищої школи.....	36

Відбувається формування дбайливого ставлення учнів до природи, що, у свою чергу, призводить до розвитку естетичного світогляду.

Література

1. Глоссарий современного образования / [под ред. проф., д-ра ист. наук В.И. Астаховой и чл.-кор. Академии пед. наук Украины А.Л.Сидоренко]. – Харьков: «ОКО», 1998. – 272 с.
2. Історія філософії в її зв'язку з освітою.: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / [За наук. ред. Г.І. Волинка]. – К. «Каравела», 2006. – 479 с.
3. Основи філософських знань: підручник / [Горлач М.І., Кремень В.Г., Николаєнко С.М., Требін М.П.]. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 1028 с.
4. Стислий філософський словник / [Ред.-укладачі В.І. Воловик, Г.В. Воловик]. – Запоріжжя: «Просвіта», 2004. – 140 с.
5. Філософський словник соціальних термінів. Видання третє, доповнене. – Х.: «Р.И.Ф.», 2005. – 672с.

УДК 378.091.2:111.852

Кочкурова Ольга Володимирівна

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
(м. Мелітополь, Україна)

ЕСТЕТИЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Розвиток освіти в Україні в XXI столітті відбувається в умовах її трансформації в напрямку гуманізації, впровадження особистісно орієнтованого навчання та виховання підростаючих поколінь із метою набуття ними базових компетентностей для майбутньої успішної життєдіяльності та професійної самореалізації. Сучасна людина має бути естетично вихованою, мати достатньо розвинутий естетичний сам, естетичні цінності які допоможуть критично ставитися до різнобічних естетичних і анти-естетичних впливів культурного простору сучасності. З огляду на це не втрачає гостроти проблема оптимізації впливу навчання і виховання студентів засобами мистецтва у системі закладів вищої освіти.

У науковій літературі “естетизація” розуміється як надання естетичної форми предметам і явищам (образу життя, середовищу, побуту, людським стосункам тощо).

Естетизація включає процеси ідеалізації, гармонізації, візуалізації, вона передбачає інтенсивне використання мистецтва, актуалізацію завдяки його засобам емоційно-енергетичних ресурсів людини.

Естетизація навчального процесу є предметом дослідження багатьох вчених: С. Вдович, В. Жданова, Л. Масол, Н. Осипової, Л. Печко, Я. Сопина, Т. Суслова, О. Фурси, Л. Хомич, Г. Шевченко, Т. Щербакова та ін.

Сучасні педагоги застосовують термін “естетизація”, характеризуючи принципи навчання і виховання, виховну систему (Т. Беленький, В. Кукушкін, Б. Лихачов, Т. Писарева та ін.), маючи на увазі насамперед його значення для формування естетичного ставлення особистості до навколишнього світу.

Так, Л. Масол “естетизацію освітнього середовища” інтерпретує як принцип загальної мистецької освіти та художньо-естетичного виховання [1, с. 265-267].

Середовищний зріз естетизації трактується у таких ракурсах: у просторі конкретного освітнього закладу (зокрема через взаємозв'язок навчальної та позаурочної художньо-естетичної діяльності); у площині узгодженості шкільних мистецьких заходів і дозвіллевих форм художньої діяльності учнів; у вимірі гармонізації різних соціальних естетико-виховних впливів – професійно-педагогічних, сімейно-родинних, соціокультурних.

Освітнє середовище дослідниками [1], [2], [3] розглядається як система впливів і умов формування особистості, а також можливостей для її розвитку, які містяться в соціально-педагогічному та просторово-семантичному оточенні. Естетизація освітнього середовища, таким чином, передбачає гармонізацію цих впливів і наповнення ціннісним змістом: соціального оточення, яке складається з контингенту учнів і контингенту вчителів, форм їх спілкування і взаємодії, видів діяльності та вчинків; просторово-предметного оточення, що включає дизайн шкільних приміщень, предметів, символів тощо.

Тобто естетичне середовище, в якому провідна роль належить мистецтву [1], [2], має бути естетичним і за змістом, і за формою, адже процес естетичної ідентифікації і самоідентифікації студентів здійснюється не лише у процесі безпосереднього спілкування з мистецтвом на уроках художньо-естетичного циклу, а й із конкретними людьми із соціального оточення – батьками, вчителями, друзями. Середовище загальної мистецької освіти – це естетичне оточення учня в шкільному житті, сукупність об'єктивних зовнішніх умов і факторів, соціальних об'єктів і мистецьких предметів, необхідних для її успішного функціонування. Отже, це система цілеспрямованих естетико-педагогічних впливів на художній розвиток особистості на уроках

мистецтва, а також інтенсифікація додаткових естетичних чинників, які містяться у соціальному та просторово-предметному оточенні.

Естетизацію загальноосвітньої сфери загалом і освітнього середовища науковці [2], [3] трактують як комплекс організованих і спрямованих певним чином художньо-педагогічних заходів (створення шкільних картинних галерей і музеїв, мистецьких світлиць, організація художніх студій, гуртків тощо), які змінюють якісні параметри навчально-виховного процесу, всього освітянського простору закладу і ширше – життєдіяльності студентів у навчальному закладі й поза його межами. Разом із сукупністю сучасних засобів навчання вони сприяють входженню учнів в енергетичне поле мистецьких цінностей, посилюючи їх ціннісно-емоційний резонанс і поліхудожній вплив. Ці заходи (мистецькі акції, дії), підвищують статус мистецтва в освітньому закладі, перетворюючи його на провідного репрезентанта універсального естетичного маркера буття, який позитивно впливає на все навколишнє життя особистості; він пронизує всі інші дотичні до мистецької освіти сфери культури та активно взаємодіє з навколишнім соціокультурним середовищем, насамперед, закладами культури (музеями, театрами, клубами).

Таким чином, естетизація освіти передбачає цілеспрямоване створення умов для розвитку особистості у процесі набуття знань і досвіду, що є наслідком впливу не лише навчання, педагогічної взаємодії, але і соціокультурного середовища. Проведене дослідження не висчерпує усіх аспектів проблеми естетизації освітнього простору вищої школи. Подальшого вивчення потребують питання конкретизації педагогічних умов естетизації освітнього середовища стосовно навчання та виховання студентів різних спеціальностей.

Література

1. Масол Л. Загальна мистецька освіта: теорія і практика / Л. Масол. – К.: Промінь, 2006. – 432 с.
2. Масол Л. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітній школі / Л. Масол // Інформаційний збірник МОН України. – 2004. - № 10. – С. 4-9.
3. Тюрікова О. Шляхи вдосконалення культуротворчого середовища сучасної школи / О. Тюрікова // Наука і освіта. – 2007. - № 1-2. - С. 190-194.

УДК 159.922.7-053.5

Марсєва Інна Юрїївна

Науковий керівник: Царькова Ольга Вікторівна

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

(м. Мелітополь, Україна)

ДІАГНОСТИКА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРОЕКТИВНОГО МЕТОДУ

Проблема розвитку емоцій і волі, їх ролі у виникненні мотивів як регуляторів діяльності та поведінки дитини є однією з найбільш важливих і складних проблем психології. Актуальність проблеми полягає в тому, що саме у період молодшого шкільного віку більшість психічних процесів та основних новоутворень тісно пов'язані саме з емоційно-вольовим розвитком особистості. Саме в цей віковий період лише починають виникати якісні зміни в психічному розвитку дитини, формується усвідомлення своїх вчинків, поведінки, переживань. Саме тому важливо вивчати внутрішні детермінанти психічної діяльності, до яких належать вольова та емоційна сфери дітей [1, с. 5].

Новизна даної роботи полягає у розгляді проєктивних методик як ефективних засобів діагностики емоційно-вольової сфери для забезпечення гармонійного розвитку особистості [1, с. 6].

Метою даної роботи є теоретичне ознайомлення з поняттям емоційно-вольової сфери дітей молодшого шкільного віку, з проєктивними методиками як засобом її діагностики.

Вивчення різних аспектів емоційно-вольової сфери було предметом численних теоретико-емпіричних досліджень (А.І. Аверін, Г.М. Бреслав, К. Бютнер, Б.Е. Вайнер, І.Г. Головська, А.І. Захаров, В.В. Зеньковецький, К. Ізард, Є.П. Ільїн, А.Д. Кошелева, І.Ю. Кулагіна, О.І. Кульчицька, В.В. Лебединський, Я. Рейковський та ін.).

Спираючись на уявлення К. Ізарда, Я. Рейковського можна визначити емоції як особливий процес психічної регуляції, що актуалізується під впливом подій, що викликають зміни у стані організму або у його взаєминах із середовищем [2, с. 20].

В емоційній сфері молодшого школяра зростає стриманість, переважає бадьорий, життєрадісний настрій учня, дитина проявляє інтерес та доброзичливість до оточуючих. Водночас емоції молодшого школяра ще дуже бурхливі, дитина легко втрачає рівновагу, виходить з себе, схильна до афектів. Основним джерелом емоцій є навчальна та ігрова діяльність.